

“In het begin kreeg ik zo veel berichten over wat ik wel en niet moest doen. Ik kon in alle mails niet meer overzien wat het geldende beleid was.”

“De zorg voor patiënten op de polikliniek werd ineens afgezegd. Ik had het gevoel dat we heel veel patiënten ineens in de steek lieten...”

“Verpleegkundigen en artsen kregen voorrang op het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen. Dat is natuurlijk te begrijpen, maar hierdoor konden wij pas laat starten met de paramedische zorg voor patiënten met corona.”

Nederlandse Vereniging van Diëtisten	Ergotherapie Nederland	Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie	Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie	Algemeen
Advies				
Geen	Maak op organisatie/instellingsniveau duidelijk welke paramedische zorg noodzakelijk voortgang moet vinden om complicaties te voorkomen en herstel te bevorderen bij COVID-19 patiënten.	Overheid en RIVM zijn in contact met beroepsverenigingen. Zij zetten er op in dat alle zorgmedewerkers veilig kunnen werken en moeten kunnen beschikken over PBM wanneer dit nodig is. Kijk naar wat er beschikbaar en nodig is om in deze situatie veilig zorg te kunnen (blijven) leveren.	Dit citaat vraagt wat ons betreft geen actie, wat we hebben gedaan en wat adequaat was in onze ogen is informeren over de mogelijkheden om op afstand, bijvoorbeeld door coaching van de verpleegkundige, de patiënt te ondersteunen.	Kijk naar welke persoonlijke beschermingsmiddelen beschikbaar zijn om veilig zorg te kunnen (blijven) leveren. Benadruk het belang van paramedische zorg voor het voorkomen van complicaties en herstel bij patiënten met corona.
Vastleggen in				
Geen	Documenten zoals 'Verantwoord opschalen paramedische zorg tijdens de coronacrisis' en 'Hygiëneprotocol'. Herziening van handreiking ergotherapie bij COVID-19 uit april 2020.	Vakinhoudelijke informatie op kennisplatform: https://www.kngf.nl/kennisplatform/themas/corona-covid-19 Praktijkvoering: https://www.kngf.nl/praktijkvoering/de-praktijk/corona.html	Geen	Leg afspraken vast op organisatie/instellingsniveau.

“Het voelde voor mij niet goed om te werken terwijl ik zelf corona klachten had. Toch mocht ik pas thuis blijven wanneer ik koorts had... en dat had ik niet. Nu ben ik wel bang dat ik kwetsbare mensen heb kunnen besmetten.”

Nederlandse Vereniging van Diëtisten	Ergotherapie Nederland	Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie	Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie	Algemeen
Advies				
Geen	Zorg op organisatieniveau voor eenduidige adviezen aan zorgverleners gebaseerd op de voorschriften van het RIVM. (Met de kennis van nu is dit beter mogelijk).	Overheid en RIVM zijn in contact met beroepsverenigingen. Zij zetten er op in dat alle zorgmedewerkers veilig kunnen werken en moeten kunnen beschikken over PBM wanneer dit nodig is. Kijk naar wat er beschikbaar en nodig is om in deze situatie veilig zorg te kunnen (blijven) leveren.	Heb ook oog voor de emotionele en psychologische kant en informeer waar hiervoor steun is te vinden (in de eigen organisatie)	Zorg voor eenduidige adviezen gebaseerd op de voorschriften van het RIVM. Kijk, indien nodig, welke persoonlijke beschermingsmiddelen nodig zijn om in deze situatie veilig te kunnen (blijven) werken.
Vastleggen in				
Geen	Documenten waarin verwezen wordt naar actuele voorschriften van het RIVM.	Vakinhoudelijke informatie op kennisplatform: https://www.kngf.nl/kennisplatform/themas/corona-covid-19 Praktijkvoering: https://www.kngf.nl/praktijkvoering/de-praktijk/corona.html	Dossier Corona op de NVLF website	Raadpleeg actuele voorschriften RIVM en adviezen beroepsverenigingen.

“Het was heel warm om uren achter elkaar in isoleerpakken te werken. Dat maakte het werk soms heel zwaar en vermoeiend.”

Nederlandse Vereniging van Diëtisten	Ergotherapie Nederland	Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie	Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie	Algemeen
Advies				
Geen	Zet de ervaringen die zorgverleners hebben opgedaan om tot richtlijnen ten aanzien van het werken in isoleerpakken/persoonlijke beschermingsmiddelen waaronder isolatiepakken, geldend als algemene maatregelen bij infectiepreventie/isolatie.	Op het moment dat de warmte de zorg zwaar en vermoeiend maakt, is het aan de werknemer om dit bespreekbaar te maken met de werkgever en aan de werkgever om hierin te faciliteren. Vervolgens kunnen op instellingsniveau maatregelen getroffen worden.	Informeel over rechten en plichten ivm arbo-omstandigheden. Deel goede voorbeelden van instellingen hoe met zware omstandigheden wordt omgegaan.	Zorg voor eenduidige adviezen gebaseerd op de voorschriften van het RIVM. Kijk, indien nodig, welke aanpassingen nodig zijn om veilig te kunnen (blijven) werken.
Vastleggen in				
Geen	Factsheet 'Wanneer is welk persoonlijk beschermingsmiddel nodig in de zorg' (Rijksoverheid, juli 2020) Documenten zoals 'Verantwoord opschalen paramedische zorg tijdens de coronacrisis' en 'Hygiëneprotocol'.	Praktijkvoering: https://www.kngf.nl/praktijkvoering/de+praktijk/corona.html	Dossier Corona op de NVLF website	Leg afspraken vast op organisatie/instellingsniveau. Denk aan: kortere diensten draaien, meer pauze nemen of gebruik maken van koelvesten. Per ziekenhuis kunnen adviezen en richtlijnen verschillen.

“In de eerste instantie waren er weinig mensen met corona in ons ziekenhuis, terwijl ze in ziekenhuizen in het zuiden van het land de zorg bijna niet meer aankonden. Ik baal dat we op dat moment niet hebben geholpen in de ziekenhuizen die onze hulp goed konden gebruiken.”

Nederlandse Vereniging van Diëtisten	Ergotherapie Nederland	Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie	Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie	Algemeen
Advies				
Via het overzicht van afdelingen diëtetiek kan contact worden gezocht met afdelingen diëtetiek.	Laat de NVZ zorgdragen voor een landelijke crisisplan op- en afschaling van zorgverleners, waaronder paramedici, voor dergelijke crisissituaties. Te vergelijken met de rampenopvangplannen.	Maak gebruik van landelijke coördinatie teams om de zorg te organiseren. Maak gebruik van bestaande platformen van beroeps (inhoudelijke) verenigingen. Positieve ervaring kunnen bijdragen aan het werkplezier en efficiënter en doelmatiger leveren van zorg.	Dit citaat vraagt wat ons betreft geen actie van de beroepsvereniging, dit is geen probleem dat we willen voorkomen, het is goed als je hiervan baalt en niet problematisch.	Zoek landelijke coördinatie en samenwerking. Sluit aan bij nationale initiatieven voor op- en afschaling van zorgverleners.
Vastleggen in				
Nieuwsbrief en extra aandacht op de homepage van de NVD	Dit ligt buiten de scope van paramedici en beroepsverenigingen. Ons is niet bekend of de NVZ of VWS iets dergelijks in ontwikkeling heeft.	Vakinhoudelijke informatie op kennisplatform: https://www.kngf.nl/kennisplatform/themas/corona-covid-19 Ervaringen en geleerde lessen (Fysio E Nieuws & FysioPraxis).	Geen	Dit ligt buiten de invloedssfeer van paramedici en beroepsverenigingen. Aansluiten bij geleid NVZ of VWS.

“Er was zoveel nieuws over corona, het was onmogelijk om al dat nieuws te volgen. Ik miste een overzicht welk nieuws het belangrijkste was voor ons werk als paramedicus in het ziekenhuis.”

Nederlandse Vereniging van Diëtisten	Ergotherapie Nederland	Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie	Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie	Algemeen
Advies				
<p>Daarvoor hebben we dossier Coronavirus samengesteld. Mogelijk zouden we een apart onderdeel moeten inruimen voor diëtisten in ziekenhuizen.</p>	<p>Zorg op instelling/organisatieniveau voor een centraal (digitaal)informatiepunt, verwijs voor beroepsinhoudelijke vragen naar de beroepsverenigingen (bijv. kennisportaal op de website).</p>	<p>Maak adviezen, richtlijnen en nieuwsupdates beschikbaar via één vast, standaard medium. Maak deze makkelijk toegankelijk en terug te vinden, waarbij altijd de laatste versies en updates beschikbaar zijn.</p>	<p>We zouden de informatie kunnen specificeren per werksetting, dan krijg je wel meerdere dossiers, vraag is hoe specifiek je wilt zijn en wat werkbaar is, wij hebben naast ons eigen dossier steeds verwezen naar het beleid van de eigen instelling.</p>	<p>Zorg voor een centraal (digitaal) informatiepunt. Maak deze makkelijk toegankelijk en terug te vinden. Plaats alleen laatste versies. Maak op een andere plek zichtbaar wat achterhaald is.</p>
Vastleggen in				
<p>Corona-dossier op website. https://www.nvdietist.nl/corona</p>	<p>Corona-update, een nieuwsbrief per mail met actuele informatie. Nieuwsbrieven en berichten op website Ergotherapie Nederland. Herziening van handreiking ergotherapie bij COVID-19 uit april 2020.</p>	<p>Beroepsvereniging: kennisplatform Zorginstelling: intranet</p>	<p>Geen</p>	<p>Teamsite op intranet. Dossier op internet.</p>

“Er kwamen heel veel vragen van collega’s uit het land. Ik wilde ze graag helpen met tips over hoe je mensen met corona kan helpen, maar het was zo druk dat we deze collega’s niet konden helpen.”

Nederlandse Vereniging van Diëtisten	Ergotherapie Nederland	Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie	Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie	Algemeen
Advies				
De tips van paramedici kunnen gedeeld worden via de website. Daar staan ook al een aantal tips genoemd. Wellicht nog een apart onderdeel van maken?	Maak dit kenbaar bij de beroepsvereniging. Zij kunnen de informatie ophalen bij betreffende zorgverlener en vervolgens de informatie vanaf één centraal punt delen met de achterban. Dit kan bijvoorbeeld op de website en/of een standpunt/handreiking.	Maak gebruik van landelijke coördinatie teams om de zorg te organiseren. Maak gebruik van bestaande platformen van beroeps (inhoudelijke) verenigingen. Positieve ervaring kunnen bijdragen aan het werkplezier en efficiënter en doelmatiger leveren van zorg.	Dit citaat vraagt wat ons betreft geen actie van de beroepsvereniging, dit is geen probleem dat we willen voorkomen, het is goed als je hiervan baalt en niet problematisch. Uiteraard hebben we als beroepsvereniging wel tips uit de praktijk ongehaald en gedeeld.	Maak gebruik van tips en ervaringen die door beroepsverenigingen zijn opgehaald en gedeeld.
Vastleggen in				
Corona-dossier op website. https://www.nvdietist.nl/corona	Handreiking ergotherapie bij COVID-19 tijdens IC- opname en/of opname op een (cohort) verpleegafdeling in het ziekenhuis April 2020. Handreiking ergotherapie bij COVID-29 in de herstelfase	Vakinhoudelijke informatie op kennisplatform: https://www.kngf.nl/kennisplatform/themes/corona-covid-19 Ervaringen en geleerde lessen (Fysio E Nieuws & FysioPraxis).	Geen	Dossiers op internet.

“Toen ik verplicht werd thuis te werken, verloor ik al het contact met mijn collega’s. Ik miste het enorm om te kunnen sparren over moeilijke onderwerpen en gezellig te kunnen bijpraten.”

Nederlandse Vereniging van Diëtisten	Ergotherapie Nederland	Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie	Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie	Algemeen
Advies				
We zouden we een soort hulplijn/forum via de website kunnen inrichten, waar diëtisten die thuiszitten elkaar kunnen vinden.	Dit punt is iets wat veel werkenden gedurende de coronacrisis (hebben) ervaren. Op afdeling/teamniveau kan gekozen worden om (online) bilaterale gesprekken te plannen met collega’s of (online) overlegmomenten met het team.	Maak effecten van thuiswerken en overige werkomstandigheden bespreekbaar met werkgever en leidinggevende.	Dit citaat vraagt wat ons betreft geen actie van de beroepsvereniging, er was in algemene landelijke media in onze ogen voldoende aandacht voor dit probleem en hoe je dat oplost	Organiseer digitale overlegmomenten en maak gebruik van fora waarop paramedici elkaar kunnen vinden. Maakt je thuiswerk situatie bespreekbaar met werkgever en leidinggevende.
Vastleggen in				
Geen	https://www.rivm.nl/ivccorona/werk . Dit bevat goede adviezen voor thuiswerken.	Adviezen praktijkvoering, https://www.kngf.nl/praktijkvoering/de+praktijk/corona.html	Geen	https://www.rivm.nl/ivccorona/werk . Dit bevat goede adviezen voor thuiswerken.

“Ik merkte door het thuiswerken dat er weinig balans meer was tussen werk en privé.”

Nederlandse Vereniging van Diëtisten	Ergotherapie Nederland	Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie	Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie	Algemeen
Advies				
Maak een overzicht met tips om een goede balans tussen en werk en privé te bewaken.	Op organisatie/instelling/ afdelingsniveau is het goed om hiervoor aandacht te hebben en hierop beleid te maken. Als medewerker is het goed om het gesprek hierover aan te gaan en samen met de werkgever op zoek te gaan naar oplossingen.	Maak effecten van thuiswerken en overige werkomstandigheden bespreekbaar met werkgever en leidinggevende.	Dit citaat vraagt wat ons betreft geen actie van de beroepsvereniging, er was in landelijke media in onze ogen voldoende aandacht voor dit probleem en hoe je dat oplost	Op organisatie/instelling/ afdelingsniveau is het goed om hiervoor aandacht te hebben en hierop beleid te maken. Als medewerker is het goed om het gesprek hierover aan te gaan en samen met de werkgever op zoek te gaan naar oplossingen.
Vastleggen in				
Geen	https://www.rivm.nl/ivccorona/werk . Dit bevat goede adviezen voor thuiswerken.	Adviezen praktijkvoering, https://www.kngf.nl/praktijkvoering/de+praktijk/corona.html	Geen	https://www.rivm.nl/ivccorona/werk . Dit bevat goede adviezen voor thuiswerken.

“Er was weinig therapiemateriaal wat voldeed aan de hygiëne en infectiepreventie voorschriften. Daardoor lukt het niet om mensen zo goed mogelijk te helpen in hun herstel.”

Nederlandse Vereniging van Diëtisten	Ergotherapie Nederland	Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie	Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie	Algemeen
Advies				
Geen	Het beleid van de organisatie/instelling is leidend. Op instellings/organisatieniveau kunnen vragen worden voorgelegd aan infectiepreventie-medewerkers en gekeken worden naar alternatieven.	Overheid en RIVM zijn in contact met beroepsverenigingen. Zij zetten er op in dat alle zorgmedewerkers veilig kunnen werken en moeten kunnen beschikken over PBM wanneer dit nodig is. Kijk naar wat er beschikbaar en nodig is om in deze situatie veilig zorg te kunnen (blijven) leveren.	Het is van belang de richtlijnen van het RIVM concreet te vertalen naar de logopedische praktijk met uitspraken welke logopedische handelingen niet meer zouden moeten worden uitgevoerd (afhankelijk van beschikbaarheid van beschermingsmaatregelen).	Formuleer concrete richtlijnen voor gebruik van materialen op basis van RIVM adviezen in overleg met infectiepreventie-medewerkers. Zoek alternatieven en wees creatief.
Vastleggen in				
Geen	Website EN/vakinhoudelijk/COVID-19	Vakinhoudelijke informatie op kennisplatform: https://www.kngf.nl/kennisplatform/themas/corona-covid-19 Praktijkvoering: https://www.kngf.nl/praktijkvoering/de+praktijk/corona.html	Geen	Dossiers internet.

“Er was veel overleg tussen verpleegkundigen, artsen en paramedici, met bijvoorbeeld multidisciplinaire overlegmomenten. Hierdoor konden we veel leren van elkaar en de juiste zorg voor patiënten multidisciplinair afstemmen.”

“Ik werd door collega’s geholpen met het aandoen van persoonlijke beschermingsmiddelen, waardoor ik het gevoel had geen stappen over te slaan en volledig beschermd te zijn.”

Nederlandse Vereniging van Diëtisten	Ergotherapie Nederland	Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie	Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie	Algemeen
Advies				
Geen	Zet de ervaringen die zorgverleners hebben opgedaan om tot aanbevelingen ten aanzien van het werken PBM.	Overheid en RIVM zijn in contact met beroepsverenigingen. Zij zetten er op in dat alle zorgmedewerkers veilig kunnen werken en moeten kunnen beschikken over PBM wanneer dit nodig is. Kijk naar wat er beschikbaar en nodig is om in deze situatie veilig zorg te kunnen (blijven) leveren.	Dit citaat vraagt wat ons betreft geen actie van de beroepsvereniging	Zet de ervaringen die zorgverleners hebben opgedaan om tot aanbevelingen ten aanzien van het werken PBM.
Vastleggen in				
Geen	Factsheet 'Wanneer is welk persoonlijk beschermingsmiddel nodig in de zorg' (Rijksoverheid, juli 2020)	Vakinhoudelijke informatie op kennisplatform: https://www.kngf.nl/kennisplatform/themas/corona-covid-19 Praktijkvoering: https://www.kngf.nl/praktijkvoering/de-praktijk/corona.html	Geen	Teamsite op intranet. Dossier op internet.

Het voelde fijn om in duo's te werken. Dat maakt het werk fysiek minder zwaar en het zorgde er ook voor dat je kon sparren over heftige gebeurtenissen die je tegen kwam tijdens je werk.”

Nederlandse Vereniging van Diëtisten	Ergotherapie Nederland	Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie	Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie	Algemeen
Advies				
Geen	Laat de NVZ of het RIVM zorg dragen voor een landelijke plan zorgverlening voor dergelijke crisissituaties, ook voor paramedici.	Maak gebruik van landelijke coördinatie teams om de zorg te organiseren. Maak gebruik van bestaande platformen van beroeps (inhoudelijke) verenigingen. Positieve ervaring kunnen bijdragen aan het werkplezier en efficiënter en doelmatiger leveren van zorg.	Adviseer om ruimte en tijd te organiseren om te sparren over heftige gebeurtenissen	Formeer crisis teams conform landelijke adviezen. Adviseer om ruimte en tijd te organiseren om te sparren over heftige gebeurtenissen.
Vastleggen in				
Geen	Dit ligt buiten de scope van paramedici en beroepsverenigingen. Ons is niet bekend of de NVZ of VWS iets dergelijks in ontwikkeling heeft.	Vakinhoudelijke informatie op kennisplatform: https://www.kngf.nl/kennisplatform/themas/corona-covid-19 Ervaringen en geleerde lessen (Fysio E Nieuws & FysioPraxis).	Factsheet logopedische zorg bij COVID-19 in intramuraal setting	Leg afspraken vast op organisatie/instellingsniveau.

“Ik vond de afgelopen periode heel leerzaam. Ik heb nog nooit zo veel nieuwe handelingen geleerd in een korte tijd, zoals videobellen en zorg op afstand.”

